

מסורת הש"ס

(א) נזכרות בו: תענית ז: ט. סנהדרין ז"ה: י; (ב) בס"י לתא,

הגהות הב"ח

(א) גמ' על מעשה פטור ואמר ר' חמא בר חנינא מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני כשר ודם מפני שנלוו ידוע לפני הקב"ה שעמד ביהמ"ק לחרב ולהגלות את ישראל מארצם שם יצאו לקבורתו של משה בלוחה שעה יעצמדו צנכים ויתחננו למשה ויאמרו לו משה רבינו עמוד תהפלה בעדני ועומד משה ומנטל את הגזירה מפני שהציבים לדיקים במופתם יותר מנחיהם שכן אתה מואל בשעה שהיו ישראל צמודי וסרחו הדור וכמה חסידים משה ואהרן ויהושע אלמד ומידד וע' זקנים ושאר חכמים ותלמידים ולא עשה בשליט ולא ביטל הגזירה אלא בשביל משה ואמר ר' חמא בר חנינא מאי דכתיב:

מוסף רש"י

דבר הבא מן העור. כגון זמר הארנבים שהא רך וסם ועשה להם כתנות

ממנו (בראשית ג כא), הדרן עלך המקנא

לאשתו

גסטרא. מושל כמה שאמר קומם דוכום ושלטון וחזירו ריהטון קורטון גסטרא (ברכות דף לז:): **ויצרך אלהים אם יחַק**. ניחמנו על אציו וצרכו צרכת אכלים: **דבר הצא מן העור**. של זמר הוא: **שהעור נהנה ממנו**. של פשתן שאדם לובש סמוך לעורו: **סחילסו גמילות חסדים**. הלביש ערומים: **ולפושעים יפגיע**. בשביל פושעים

הפגיע: **הערה**. הריק:

הדרן עלך המקנא

היה מביא אם מנחם. הצעל כדכתיב והביא את קרבנה עליה וגו' (במדבר ה): **כפיפה מזריס**. סל של נזרי דקל זרדים שגדילין סביב הדקל: **כדי ליגעה**. בגמרא מפרש טעמא: **סחילסן וסופן**. השתא משמע כשמביאה מביטו מביאה ככלי שרת לעזרה: **וסופה ככלי שרם**. קודם קמילה: **כל המנחות טעונות שמן ולבונה**. כדכתיב ויִצַק עליה שמן ונתן עליה לבונה (ויקרא ז), ולקמיה [דף טו.] פריך והאיכא מנחת חוטא: **וזו אינה טעונה**. כדכתיב **זה לא יצוק עליה שמן וגו'** (במדבר ה): **זאוס מן הסטין**. כדכתיב **סלת חטים** מעשה אותם (שמות כט): **מנחם העומר**. צאה מן שעורים. במסכת מנחות (דף סח:) **ילפינן לה מקראי: צאה גרש**. כדכתיב **גרש כרמל תקריב את מנחת כזיריך** (ויקרא ז) ובמסכת מנחות (דף סו:) אמרינן במנחת העומר הכתוב מדבר: **גרש**. בשעורים מוכתר שבו מנופה ז"ג נפה כעין סולת חטים: **קמת**. הכל מעורב כמו שנטחן: **גמ'** וכל כך **למה**. למה אנו טורחין ליגעה: **על עוצרי ראונו**. שאם זינמה עברה על ראונו של מקום ורואה שמודה שלא מידבק: **קסנר**. האי תנא דאמר משום דחסה הוא: משקה

נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע ממוכה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר ”לכן אחלק לו רבים ואת עצומים יחלק שלל אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו רבים יכול כאחרונים ולא בראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנאמר ”ואם אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה ” ‏^[6] ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ”ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בן” ‏^[10]

המקנא פרק ראשון סוטה

יד. עין משפט נר מצוה

מפני מה נקבר מול בית פעור כדי ל**כפר** על מעשה פעור. ומדרש אגדה ככל שנה ושנה צעת שטטאן ישראל צבנות מואצ צלותו פרק צית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון וכשהוא רואה קצרו של משה חחר ושוקע שמשה רבינו שקעו צקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה חוזר ושקע למקום שקעו משה רבינו. מתוספת רבי:

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתה. אין סדר המשנה וסדר הפרשה מכווין שהרי כך סדר הפרשה קינא לה ונסתרה מעלה האשה ומביא את מנחתה הכהן מביא פיילי של חרס ונותן לתוכו חזי לוג מים מן הכיור ונותן זו עפר מעמיד האשה בשער נקוור ואוחז בצגדיה וסותר את שערה ונותן את המנחה על ידיה וציד הכהן מים המרים ומשביע ומתנה עמה וכותב את המגילה ומוחק ומשקה ונוטל מנחתה מתוך כפיפה מזריס ונותן לתוך כלי שרת מניף ומגיש קומץ ומקטיר ולא ייענו למה שינה התנא הסדר ואם סדר התנא דוקא או סדר הפרשה:

כדי ליגיעה. שהרי הימה נמונה על ידה עד גמר כל הסדר כדי שתחזור ותודה ולא שיין למימר דדריש טעמא דקרא אלא היכא דנפקא לן מינה מילי דמריצי מיניה וקרא סתמא כתיב וכולל הכל ואנו דורשין טעמו ואומרים זהו הטעם של פסוק הואיל וטעמו בשביל כך איכא דוקא כגון לא תחבול בגד אלמנה משמע זין עניה ועשירה וקאמר ר"ש טעמא דקרא שאם אתה ממשכן אותה אתה משיא לה שם רע בשבינומיה מתוך שאתה משיצ לה העצוט ונאמר עניה דוקא אין ממשכנין אותה (נ"מ דף קטו):

א

נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע ממוכה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר ”לכן אחלק לו רבים ואת עצומים יחלק שלל אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו רבים יכול כאחרונים ולא בראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנאמר ”ואם אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה ” ‏^[6] ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ”ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בן” ‏^[10]

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה ‏²‏מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחלתה בכפיפה מצרית ‏¹‏וסופה בכלי שרת ‏²‏כל המנחות טעונות שמן ולבונה ‏³‏וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה ‏⁴‏כל המנחות באות מן החטין ‏⁵‏וזו באה מן השעורין ‏⁶‏מנחת העומר אע"פ שבאה מן השעורין היא היתה באה גרש וזו באה קמח ר"ג אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: **גמ'** תניא אבא חנין אומר משום רבי אליעזר ‏⁷‏ (וכל כך למה) כדי ליגעה כדי שתחזור בה אם ככה חסה תורה על עוברי רצונו קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר משקה

א א מיי פ"א מה' דעות הלי"ה [ו] סמנ עשין ז:
א ב מיי פ"ג מה' סוטה הלי"צ סמנ עשין ז:

ג ג מיי שס ה' ג':
ב ד ה מיי פ"צ מה' מעשה הקרבנות הלי"ז ופ"ג מה' סוטה הלי"ג:
ג ו ז מיי פ"ג מה' סוטה הלי"צ ופ"צ מה' מעשה הקרבנות הלכה ז:

ד ח מיי פ"ז מה' תמידין ומוספין הלי"א [יז]:

תורה אור השלם

- ↑ ויקבר אותו בגי בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קברו עד היום הזה: דברים לד ו
- ↑ וזאת הברכה אשר ברוך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו: דברים לג א
- ↑ אחרי יי אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תרבקון: דברים יג ה
- ↑ כי יי אלהך אש אכלה והוא אל קנא: דברים ד ד
- ↑ ועש יי אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם: בראשית ג כא
- ↑ ורא אליו יי בגלגלי מקרא והוא ישיב פתח האהל בתם יהוים: בראשית יח א
- ↑ ויהי אחרי מות אברהם ויצחק אלהים את יצחק בנו וישיב יצחק עם באר לחי ראי: בראשית כה יא
- ↑ לכן אחלק לו רבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה לקות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע: ישעיה נג יב
- ↑ ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר קתבת: שמואל לב לב
- ↑ ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בני אינני שמע אתך: ירמיהו ז טז

תוספות שאנץ

גסטרא דוכום ושלטון וחבירו בברכות (ז' עב) ויהטון קרטין גיטרא: היה מביא את מנחתה כדכתיב והביא את קרבנה עליה. בתוך כפיפה מצרית וכו'. צורו של דקל ודרין שגדילין סביב הדקל כדי ליגעה ולא. משום תנופה היא. דלא כתיב תנופה בפרשה עד אחר ונתן על כפיה אלא כדי ליגעה ובגמ' מפרש טעמא: היא היתה גרש פ"ה ממוכר שבו מנופה ב"ג נפה כעין סלת חטים. ל"ה: גמ' קסבר משקה